

Nordisk nyhetsbrev desember 2019

Mer FoU i Norden, men investeringene utgjør mindre andeler av BNP

Frøydís Steine

Foreløpige tall¹ fra de nordiske statistikkprodusentene viser at det ble brukt i overkant av 433 milliarder norske kroner til forskning og utviklingsarbeid (FoU) i Norden i 2018. I løpende priser er det om lag 23 milliarder norske kroner mer enn i 2017, noe som tilsvarer en 6 prosent økning. Som for tidligere år, er Sverige fortsatt størst i Norden med FoU-utgifter i 2018 lik 182 milliarder norske kroner. Det tilsvarer 3,34 prosent av landets BNP. FoU-utgiftene i Norge samme år var 73 milliarder norske kroner, og utgjorde 2,07 prosent av BNP.

Sverige er fortsatt størst, men Danmark og Finland øker mest

Totale FoU-utgifter i Norden fordeler seg likt som året før mellom de fem landene. Sverige er fortsatt størst (42 prosent), etterfulgt av Danmark (23 prosent), Finland (17 prosent), Norge (17 prosent) og Island (1 prosent). Alle de fem landene har hatt en vekst i FoU-utgifter i 2018, sammenlignet med året før. FoU-utgiftene i Danmark og Finland økte mest blant de nordiske landene fra 2017 til 2018, med 7 prosent i begge

land (løpende priser). Veksten i FoU-utgiftene i Norge var 6 prosent i samme periode, mens Sverige og Island hadde tilsvarende økning som Norden samlet (5 prosent).

Sett i forhold til innbyggertall, brukte Sverige mest FoU blant de nordiske landene i 2018, tett etterfulgt av Danmark. Videre kommer Finland og Norge, som begge brukte omtrent like mye FoU per innbygger. Island brukte minst FoU per innbygger i 2018. Se verdier for hvert land under.

Størrelse på hvert land i figuren reflekterer totale FoU-utgifter i 2018. * Sverige: NOK 182 290 mill. Danmark: NOK 99 280 mill. Finland: NOK 74 400 mill. Norge: NOK 73 1800 mill. Island: NOK 4 170 mill.

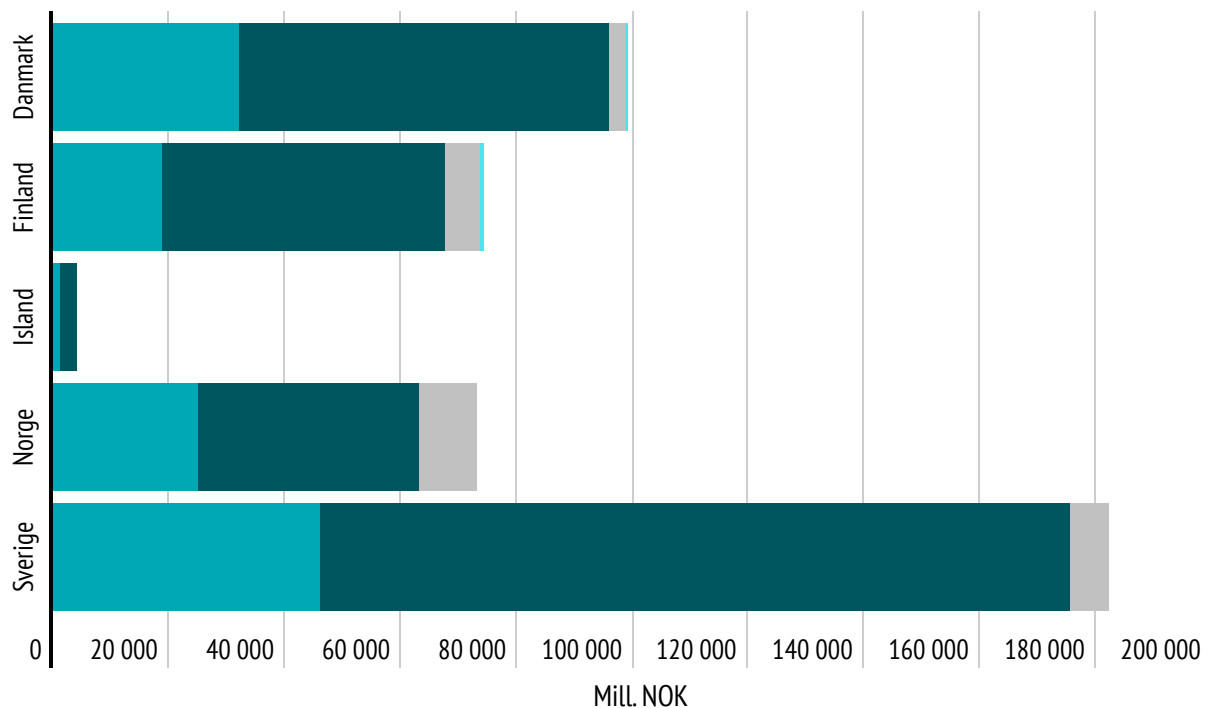
14 826 NOK

FoU-utgifter per innbygger i Norden

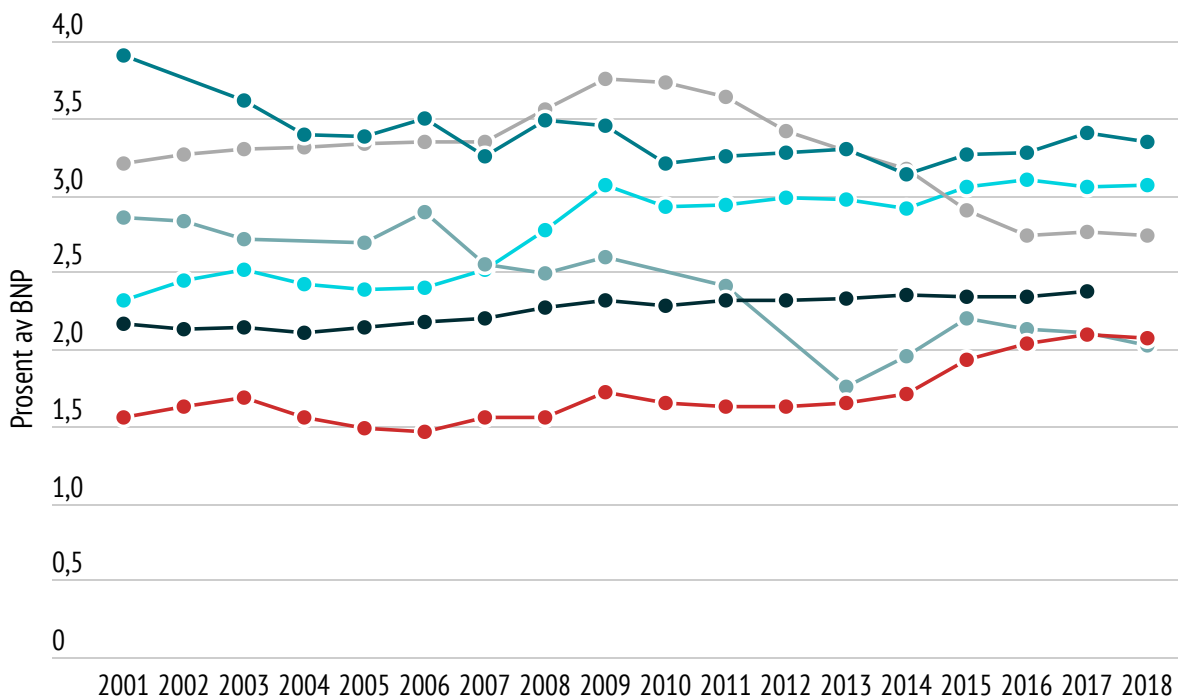
2018. * Danmark: NOK 17 130. Finland: NOK 13 490. Island: NOK 11 820. Norge: NOK 13 770. Sverige: NOK 17 915.

FoU-utgifter i de nordiske landene etter sektor for utførelse.⁴ 2018.* Mill. NOK.

● UoH-sektor ● Foretakssektor ● Offentlig sektor ● PNP-sektor

FoU-utgifter som andel av BNP i de nordiske landene og gjennomsnitt for OECD. 2001–2018*.

● Danmark ● Finland ● Island ● Norge ● Sverige ● OECD

Som eneste land i Norden, øker Danmark sin FoU-andel av BNP

FoU-utgiftene som andel av BNP gikk ned i alle de nordiske landene fra 2017 til 2018, med unntak av i Danmark. På tross av lavere nivå i Sverige sammenlignet med året før, fra 3,40 prosent i 2017 til 3,34 prosent i 2018, var fremdeles Sveriges FoU-utgifter som andel av BNP høyest blant de nordiske landene i 2018. Danmark har hatt en jevn økning i FoU-utgifter som andel av BNP siden tidlig på 2000-tallet, og siden 2015 har andelen vært over 3 prosent av BNP. Etter en nedgang fra 2016 (3,10 prosent) til 2017 (3,05 prosent), økte FoU-utgiftene som andel av BNP igjen til 3,07 prosent i 2018. Finlands FoU-andel av BNP har lenge vært blant de høyeste i Norden, men fallende siden 2010. Siden 2016 har likevel andelen vært på et stabilt nivå (2,74 prosent i 2018). Blant de nordiske landene, er det Norge og Island som har hatt de laveste FoU-utgiftene som andel av BNP i flere år. FoU-andelen i 2018 var 2,07 prosent i Norge og 2,02 prosent på Island. Dermed holder begge landene seg fortsatt over 2 prosent, likt som de siste to-tre årene.

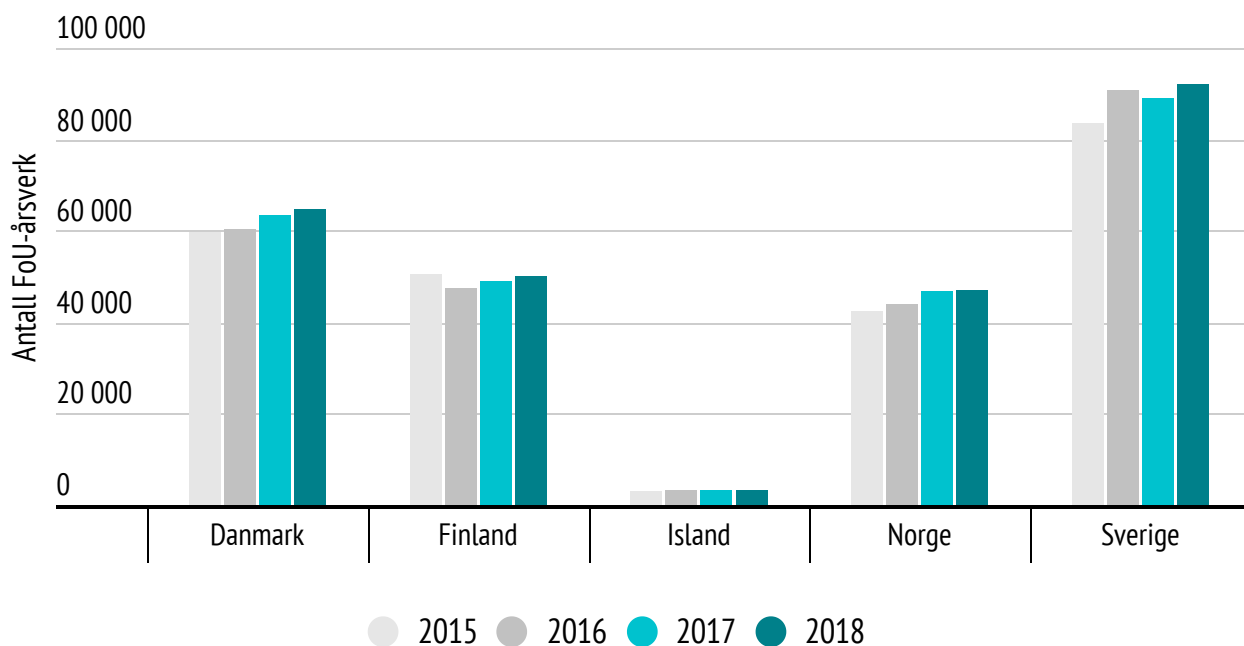
Langt over halvparten av all FoU i Norden utføres i foretakssektoren

Foretakssektoren utfører mest FoU i Norden. I 2018 ble det brukt om lag 282 milliarder norske kroner på FoU i denne sektoren i de fem landene til sammen (65 prosent av totale FoU-utgifter). Det tilsvarer en vekst fra 2017 på 5 prosent i løpende priser. Foretakssektoren stod for 71 prosent av totale FoU-utgifter i Sverige i 2018, 66 prosent i Finland og 64 prosent i Danmark og Island. Andel FoU utført i foretakssektoren i Norge, var lavest blant de nordiske landene, 52 prosent av landets totale FoU-utgifter.²

Svakere vekst blant lærestedene

Universitets- og høyskolesektorene (UoH) i Norden brukte i overkant av 123 milliarder norske kroner på FoU i 2018. Det tilsvarer en vekst fra 2017 til 2018 på 7 prosent (i løpende priser), noe som betyr en noe svakere vekst i Norden sammenlignet med året før (8 prosent). UoH-sektoren stod 34 prosent av totale FoU-utgifter i Norge, 32 prosent i Danmark og Island og 25 prosent i Sverige og Finland.

Antall FoU-årsverk i Norden. 2015–2018*.

Fra 2017 til 2018 økte FoU-utgiftene i UoH-sektoren med 8 prosent i Norge, 5 prosent i Sverige og 4 prosent i Danmark og Finland (løpende priser). Økningen var minst for Island, med en vekst i FoU-utgifter i UoH-sektoren lik 3 prosent. Alle de nordiske landene, med unntak av Sverige, hadde en svakere vekst fra 2017 til 2018, sammenlignet med året før.

Flere FoU-årsverk i alle de nordiske landene, minst i Norge

Over 256 000 årsverk ble benyttet til FoU i Norden i 2018. De siste fire årene har antall FoU-årsverk i Norden økt med 2–3 prosent hvert år. Også i 2018 ser vi en tilsvarende økning, 2,2 prosent høyere enn i 2017. Sammenlignet med året før, økte antall FoU-årsverk i Danmark, Finland og Sverige i 2018. Norge hadde også en økning fra 2017 til 2018, men mindre enn i de andre landene.³

Sluttnoter

1. Oversikten er basert på foreløpige tall for 2018 og vil oppdateres på nyåret når endelige tall for alle land og sektorer foreligger.
2. I internasjonale sammenligninger inngår næringslivsrettet del av instituttsektoren i Norge i foretakssektoren.
3. Island måler ikke FoU-årsverk hvert år. Siste tilgjengelige tall for denne variabelen er 2017-tallene.
4. PNP-sektoren (private-non-profit) er liten i de nordiske landene. Sektoren dekkes av FoU-undersøkelsene til offentlig sektor i Danmark, Finland og Norge og FoU-undersøkelsen til foretakssektoren på Island. Sverige gjennomfører en egen undersøkelse for PNP-sektoren.

* Foreløpige tall for 2018

NIFU har i dette nyhetsbrevet samlet de mest oppdaterte tallene fra de nordiske landenes produsenter av FoU-statistikk, samt OECDs Main Science and Technology Indicators (MSTI 2019/1). Alle de nordiske landene baserer utarbeidelsen av FoU-statistikken på OECDs retningslinjer for FoU-statistikk (Frascati-manualen). De nordiske produsentene av FoU-statistikk, i Norge representert ved SSB og NIFU, samarbeider om metodespørsmål for å gjøre statistikken mest mulig sammenlignbar. Lenker til de ulike landenes produsenter av FoU-statistikk finner du her:

Danmark: Danmarks statistik www.dst.dk

Sverige: Statistiska centralbyrån www.scb.se

Finland: Statistikcentralen www.stat.fi

Island: Hagstofa www.hagstofa.is

Norge: Statistisk sentralbyrå www.ssb.no og NIFU www.nifu.no

NIFU

Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning

Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education

NIFU tilbyr handlings- og beslutningsorientert forskning til offentlig og privat sektor. Forskningen omfatter hele det kunnskapspolitiske området – fra grunnopplæring, via høyere utdanning til forskning, innovasjon og kompetanseutvikling i arbeidslivet. Instituttet har i tillegg nasjonalt ansvar for produksjon, analyse og formidling av statistikk og indikatorer for det norske FoU- og innovasjonssystemet.

NIFU

PB 2815 Tøyen, NO-0608 Oslo
www.nifu.no | post@nifu.no